

Neckaru, překlenutého starobylym mostem připomínajícím Karlův, za nímž stoupá vzhůru proslulá „stezka filosofů“ (Philosophenweg): za slavných dnů německé romantiky tudy promenoval J. W. Goethe a G. W. F. Hegel, na počátku našeho století největší německý sociolog Max Weber a poté Karl Jaspers, jehož stoliči převzal roku 1949 náš oslavenec. Německá sociální demokracie si připomíná, že z tohoto města pocházel její parlamentní vůdce a první prezident Výmarské republiky Friedrich Ebert.

Universitas Ruperto-Carola má dnes vedle čtyř historických fakult (z toho dvě lékařské) několik soudobých fakult společensko-vědních, pět přírodovědeckých a řadu interdisciplinárních ústavů (z cca 15 000 studentů je 16,6 % zahraničních; 8 z jejich pracovníků se stalo nositeli Nobelových cen). Její rektor prof. Jürgen Siebke nedávno pobýval v Damašku na „sjezdu“ arabských absolventů heidelberských studií a na začátku letošního akademického roku byl hostem Univerzity Karlovy. Teď seděl jako pohotový pobočník vedle jubilanta, z druhé strany – vedle paní Gadamerové – si nervózně prohlížel text svého projevu německý spolkový prezident Johannes Rau, který zahájil řadu slavnostních řečníků mezi zahajovacím a závěrečným koncertním vystoupením univerzitního orchestru. Státnické projevy byly plny respektu ke Gadamerově světově proslulé hermeneutické filosofii a pilně se v nich skloňovaly její hlavní teze o předporozumění, hermeneutickém kruhu, o potřebě otevřenosti a vzájemného chápání v politice... Starý pán na dlouhé přednesené řeči lapidárně odpověděl, že je potěšen, když se jeho filosofie dovolávají praktičtí politikové a závěrem varoval: „Porozumění vyžaduje, aby každý samostatně myšlenkově praco-

val, aby se sám odpovědně rozhodoval – nestačí se pouze řídit uznávanými pravidly!“.

Na svátečním dopoledním kolokviu v sobotu 12. 2. pak promluvili profesori Richard Rorty (USA), Gianni Vattimo (Itálie) a Michael Theunissen (SRN). První z nich poukázal na podnětné Gadamerovo ovlivnění amerického neopragmatismu a analytické filosofie metodou výkladu jazykových, situačních a kulturních významů, oba další pak na filiaci gadamerovské hermeneutiky s Husserlovým „přirozeným světem“ a heideggerovskou obnovou ontologie. Na závěr prof. Gadamer odpověděl asi toto: jistě ode mne neočekáváte, že se dokážu okamžitě vypořádat s tak promyšlenými přednáškami mých mladších, i když třeba též již emeritovaných kolegů. Jsem rád, že mé filosofování je natolik živé, aby jim stálo za to se jím zabývat. Jsem ostatně spíš člověk okamžitého myšlenkového záblesku než systematick. Chtěl bych pouze vyslovit naději, že duchovědy budou i napříště mít ten oživující smysl, aby mladá generace neviděla svůj cíl v pouhém ovládnutí přírody.

Když jsme po kolokviu sestoupili do foyer, kde pan profesor seděl na nízkém křesle obklopen davem mladých i starších posluchačů, a požádali ho o podpis do jeho knížek, vzpomněl si na setkání s naším profesorem Patočkou v letech 60. a s úsměvem ukázal na svou kravatku: „*Ta je přece z pražské univerzity!*“.

Jaroslav Kohout

Pocta Univerzity Karlovy Prof. Philipu V. Tobiasovi

Dne 16. 9. 1999 byl udělen čestný doktorát Univerzity Karlovy profesoru Philipu Valentinu Tobiasovi.

Ph. V. Tobias, Praha – Karolinum.
Foto: Jan Smit, 2000

Tento světově uznávaný antropolog a genetik se narodil 14. 10. 1925 v Durbanu (provincie Natal, Jihoafrická republika).

V roce 1950 ukončil svá studia v oboru histologie a fyziologie na univerzitě v Johannesburgu. Zde v roce 1953 obdržel titul PhD. za práci „Chromozomy pohlavní buňky a evoluce savců“.

V roce 1967 obdržel titul doktora věd za práci „Evoluce hominidů“.

Od roku 1957 se věnuje paleoantropologii, genetice a evoluci člověka. V roce 1964 popsal spolu s Louisem Leakeym a Johnem Napierem druh *Homo habilis* jako samostatný lidský druh.

Profesoru Tobiasovi se dostalo celé řady uznání doma i ve světě za vynikající výsledky v oblasti paleoantropologie a genetiky člověka. Je členem více než třiceti významných vědeckých společností. Patnáct univerzit ho jmenovalo doktorem honoris causa, na jedenácti evropských, amerických a afrických univerzitách je čestným profesorem a na padesáti univerzitách hostujícím profesorem.

Za zásluhy obdržel mnohá ocenění. V roce 1996 obdržel Huxleyho pamětní medaili (cena Královského antropologického institutu Velké Británie a Irska). V roce 1997 mu byla udělena medaile Wood Jonese (uděluje ji Královská kolej chirurgů v Londýně za významný přínos pro anatomii), cena Charlese Darwina (cena Americké společnosti fyzické antropologie) a Bolzanova cena. Byl třikrát navržen na Nobelovu cenu v oboru lékařství a biologie.

Jeho vědecký a lidský rozměr je potvrzen celožitovním bojem za lidská práva a rasovou snášenlivost v jižní Africe.

Martina Chmelová

b. Zprávy z konferencí

Národnostní menšiny a jejich sociální pozice ve střední Evropě

Opava, 5. – 6. října 1999

Ve dnech 5. – 6. října pořádal Slezský ústav Slezského zemského muzea v Opavě

společně s Dokumentačním a informačním střediskem Rady Evropy při Evropském informačním středisku UK v Praze konferenci *Národnostní menšiny a jejich sociální pozice ve střední Evropě*. Konference se konala při příležitosti 50. výročí založení Rady Evropy a k 185. výročí vzniku Slezského zemského muzea. Slezský ústav tak pokračoval v celém